

Plângerile lui Ieremia – capitolul 5

Capitolul 5 nu mai este un acrostih. Ieremia a ajuns în a 7-a zi a Plângerilor sale pentru Sion. Acum poate încerca un ton nou, acum poate dedica întreaga zi mijlocirii. Pregătirile pentru ziua mijlocirii au fost făcute. El mijlocește Domnului în auzul poporului. Ieremia s-a apropiat până acum atât de inima Sionului, cât și de inima Domnului. Acum poate mijloci. Mijlocirile rostite până acum nu au mai fost respinse de Cel Preaînalt. Din înaltul Cerului nu s-au mai auzit grele cuvinte: *Nu mai mijloci pentru poporul acesta!* Ieremia prinde curaj. Poate mijloci din nou. Dar cum va mijloci? Cum își va începe și cum își va încheia mijlocirea? Ce va conține mijlocirea sa? Pe ce va insista Ieremia în mijlocirea sa?

Desigur el mijlocește la persoana I, plural. El dă glas mijlocirii Sionului. El se contopește pe deplin cu tragedia Sionului și mijlocește ca și cum el ar fi tot una cu Sionul sau cu rămășița poporului din cetate. Ca în fiecare din cele patru capitole ale cărții, și în acest capitol tema dominantă este SUFERINȚA. Și este vorba de suferința Sionului. Doar în cap.3 tema majoră a fost propria suferință, dar care avea rolul să mângâie suferința Sionului. Iată că în cap.5, el insistă cel mai mult tot pe drama cetății. Nu pe starea de păcat a cetății, ci pe durerea cetății. Din acest sens, vedem cât de diferită este mijlocirea lui Ieremia din cap.5 de cea a lui Daniel (vezi Daniel cap.9) sau de cea a lui Ezra (vezi Ezra cap.9)! Atât Daniel cât și Ezra insistă pe PĂCATUL poporului, pe ce spune Legea, pe dreptatea lui Dumnezeu în actul pedepsirii, pe mărturisirea fărădelegilor poporului și liderilor acestora. Dar Ieremia este atât de diferit în felul în care mijlocește. Desigur, menționează și el problema păcatului, dar doar de două ori (v.7 și v.16). Iar restul capitolului este dedicat descrierii suferințelor Sionului. Ieremia NU OBOSEȘTE în a descrie suferința cetății. Nu obosește în a găsi NOI IMAGINI care să dea glas durerii cetății. Însăși problema fundamentală a păcatului pare eclipsată de durerea cetății. Și de fapt, din cele două mențiuni ale păcatului, doar v.16b este mai explicit:

- Vai, de noi, căci am păcătuit!

Căci în v.7 el pare mai degrabă să dea vina pe strămoși și să discuple generația contemporană:

- Părinții noștri au păcătuit, nu mai sunt, și noi ne purtăm păcatele.

Dar este o afirmație plină de adevăr. În anul 586 nu a fost pedepsită DOAR generația lui Ieremia, ci a fost o pedeapsă adusă pentru tot păcatul poporului de la ieșirea din Egipt și până în acele vremuri. Dar multe din generațiile care au păcătuit au murit fără să vadă distrugerea Ierusalimului. Și iată că tocmai această generație a prins momentul pedepsei pentru un aproape mileniu de neascultare. Este drept? Ceilalți au murit fără să primească potirul judecății divine. Există și o altă nuanță. După anul 586, cei mai mulți evrei au murit. Au mai rămas aproximativ 15.000 de evrei. Ceilalți evrei au fost născuți de aceștia în robia babiloniană purtând ocară distrugerii Sionului. Dar părinții lor au murit. Însă ei au rămas în realitatea tragică a ruinelor Sionului. Și totuși nu ei erau responsabili de decăderea Sionului, căci ei s-au născut DUPĂ distrugerea cetății, iar părinții lor care au păcătuit, au murit. Unde este dreptatea lui Dumnezeu față de această nouă generație de evrei născută în robia babiloniană? Totuși păcatul unei națiuni se transmite de la o generație la alta, dacă noua generație nu se căiește și nu se detașează de păcatele părinților. Domnul consideră pe Amaleciții de pe vremea lui Saul încă VINOVAȚI de gestul de a se arunca mișelește asupra lui Israel după scoaterea acestuia din Egipt. Dar este vorba de o diferență de timp de 400 de ani, este vorba de cu totul alți oameni. VINA însă a rămas, pentru că acele noi generații de amaleciți au aprobat și au continuat păcatele părinților. Noua generație din robia babiloniană poartă vina părinților. Dar ea poate rupe acest lanț al fărâdelegii. Este exact lucrul pe care-l urmărește Ieremia prin mijlocirea sa.

Ieremia nu omite problema păcatului, dar nu face din ea tema dominantă a mijlocirii sale. Ne-am fi așteptat măcar acum, la final, să insiste MAI MULT pe problema păcatului. Dar el nu o face nici acum. Sionul este ÎNCĂ sub drama și marea traumă a primirii pedepsei divine. Grija lui Ieremia față de rana SIONULUI se manifestă până la final. El mizează pe altceva în actul mijlocirii, și anume *pe SENSIBILITATEA Domnului înaintea suferinței UMANE și pe semnificația SIONULUI în planul și inima Sa!* De fapt, în toată cartea, el nu insistă pe

imaginea unui Dumnezeu care e gata să IERTE păcatul, ci mai degrabă pe imaginea unui Dumnezeu căruia nu-i place să mârșăie pe fiii oamenilor și care Se îndură iarăși de cel pedepsit. De asemenea, insistă pe un Dumnezeu care Și-a legat Numele de Sion și care, cu încăpăținare, NU RENUNȚĂ la planurile Sale cu Sionul. Acestea sunt și cei doi piloni ai mijlocirii din capitolul 5.

Astfel Ieremia îl cheamă pe Dumnezeu să vadă ce li s-a întâmplat, și-i povestește DIN NOU și cu LUX de amănunte Domnului toată suferința și ocara cetății, atât cea trecută cât și cea prezentă din robie:

- Adu-Ți aminte, Doamne, de ce ni s-a întâmplat, și vezi-ne ocara!

Ieremia nu se gândește că Domnul ar putea replica: *Da, văd ce vi s-a întâmplat. Dar vi s-a întâmplat ce meritați din pricina păcatelor voastre.* Ieremia știe că Dumnezeu nu este așa. Ieremia știe că este o mare cameră în inima Domnului plină de suferința Domnului alături de Sion și plină de părere de rău față de ce a făcut Sionului. Ieremia vrea să ajungă cu mijlocirea sa în acea cameră din inima Domnului. Căci știe că odată ce mijlocirea va ajunge acolo, Domnul va răspunde. Și atunci îl cheamă pe Dumnezeu să VADĂ ce li s-a întâmplat. El consideră că este de ajuns să facă acest lucru ca să poate spera la mai bine din partea Domnului. În cele din urmă, poporul nu se căise încă. Ieremia nu putea plasa pe pocăința poporului. El nu putea spune: *iată, Doamne, că rămășița poporului își plânge păcatele.* Și atunci el plusează în dreptul milei lui Dumnezeu față de cel ce suferă, măcar că acesta suferă din pricina păcatelor sale. Ieremia nu poate miza pe răspunsul Domnului la pocăința poporului. Dar poate miza pe mila Domnului față de suferința cea mare a Sionului.

Ieremia nu se mai satură să povestească Domnului suferința Sionului. El știe cât de greu este pentru Domnul să privească spre durerea Sionului. El intuiește că Domnul Și-a întors Fața de la Sion pentru a nu privi spre drama lui cea mare. Ieremia știe că Domnul S-a învăluit într-un nor ca mijlocirea poporului să NU AJUNGĂ la EL. Este ca și cum Domnul este atât de milos încât, dacă ar auzi strigătul celui nenorocit, nu ar putea să NU îi dea ajutor. Și atunci Domnul, își pune mâna la urechi pentru a NU AUZI strigătul celui lipsit. Ieremia cunoaște această coardă sensibilă din inima Domnului și el vrea să o atingă, de aceea, nu

obosește să povestească suferințele Sionului în auzul Celui care Și-a întors Fața ca să nu vadă și să nu audă nenorocirea Sionului. Ieremia vrea doar ca Domnul să VADĂ nenorocirea Sionului, MĂCAR că acesta NU s-a căit ÎNCĂ. El știe că Domnul nu va putea rămâne nepăsător. Și așa a și fost! Rugăciunea lui Ieremia din PLÂNGERI a fost ascultată. Suferința din robia babiloniană le-a fost UȘURATĂ în a doua parte din robie. Ba mai mult, Israel a fost readus în țară, CHIAR DACĂ poporul nu s-a căit ca ÎNTREG și din toată inima. Desigur, Domnul nu a putut aduce restaurarea finală a lui Israel, dar a adus o mare restaurare prin edictul lui Cir. Se pare că doar faptul că Domnul a privit spre suferința Sionului prin mijlocirea unei rămășițe a fost de-ajuns ca el să intervină în favoarea Sionului! Ce Dumnezeu minunat! Și ce bine cunoaște Ieremia inima Acestui Dumnezeu!

Ieremia descrie din nou suferința Sionului. O face acum în auzul Domnului. În cap.5 el nu mai vorbește cu sine, cu Sionul sau cu vrăjmașii. Vorbește DOAR cu Domnul. El nu uită să amintească de suferința mamelor, femeilor, căpeteniilor, copiilor, tinerilor, fecioarelor. El știe că Dumnezeu empatizează cu fiecare om în parte, cu fiecare categorie socială în parte, cu fiecare evreu în parte. Pentru noi este doar o înșiruire de categorii sociale. Dar pentru Dumnezeu este cu totul altfel: el simte și suferă diferit cu bătrânul, diferit cu copilul, diferit cu fecioara, diferit cu tinerii. Fiecare vârstă își are atât specificul viselor și bucuriilor, cât și specificul durerilor. Suferința mamei este diferită de cea a tânărului, cea a tânărului diferită de cea a căpeteniilor...fiecare din aceste suferințe are nuanțe specifice, are tonuri diferite...Ieremia știe că Dumnezeu CUNOAȘTE și EMAPTIZEAZĂ cu fiecare nuanță a suferinței umane. El nu tratează suferința oamenilor la comun. Pentru el, nu este vorba tot de suferință. El nu tratează simplist: *Da, toți suferă!* Este adevărat, toți suferă foarte MULT și suferințele lor nu pot fi comparate între ele. Dar aceasta nu înseamnă că aceste suferințe nu sunt diferite între ele. Ieremia știa că Domnul cunoaște suferința în amănunt și că inima Sa nu rezonază doar în general la suferința din lume, ci că reverberează cu fiecare strop de suferință în parte. Astfel, pentru noi poate e plictisitor și deranjant să ne vorbească separat de bătrân, tânăr, femeie, fecioară, dar Ieremia știe că este atât de important să prezinte Domnului ÎNTREG SPECTRUL de suferințe ale cetății. La un moment dat, Domnul Își va întoarce Fața spre Sion și va spune: *Ah, văd suferința copiilor! Ce*

mare este! ...Ah, văd și suferința bătrânilor! Ce cumplită este! Ah...nu se poate...văd și suferința fecioarelor. Cât de adâncă este! Ah...văd și pe tineri...parcă e prea mult....Nu pot să NU ușurez suferința Sionului!

Și cum spuneam, Domnul chiar așa a reacționat. Legea vestea că mânia Domnului îi va urmări și în robie. Totuși, suntem surprinși să descoperim că înainte de căderea Babilonului, deja asuprirea everilor se ușurase mult. Deja aceștia se bucurau de poziții importante în Babilon și își dezvoltaseră chiar afaceri prospere acolo. Înainte de a se căi, Dumnezeu le-a ușurat durerea!

Dar Ieremia nu insistă doar pe suferința fiecărei categorii sociale în parte, ci insistă și pe diferitele tipuri de suferință în parte:

- Pierderea moștenirii
- Pierderea caselor
- Pierderea părinților
- Pierderea copiilor
- Prigoana vrăjmașilor
- Umilința de a fi stăpâniți de niște robi
- Faptul că nimeni nu-i ajută
- Greutatea procurării pâinii
- Foametea
- Necinstirea femeilor
- Chinul muncilor fizice din robie
- Încetarea bucuriilor din trecut
- Decăderea de la slavă la ocară
- Muntele Sionului pustiit

Pentru noi poate fiecare element din această listă înseamnă același lucru: o mare suferință. Dar nu și pentru inima Domnului, căci suferința pierderii unui copil este diferită de suferința pricinuită de pierderea unui părinte, suferința provocată de foame diferă de cea cauzată de viol, suferința decăderii este diferită de cea a batjocurii din partea vrăjmașului, suferința muncilor fizice este distinctă de durerea umilinței. Ieremia știe că Domnul va reverbera cu fiecare suferință ÎN PARTE, de

aceea nu obosește în a DESCRIE înaintea Domnului TOATĂ suferința Sionului și multiplele ei fațete. Prin fiecare suferință descrisă, Ieremia MAI ADAUGĂ o greutate pe inima Domnului. Și știe că Domnul la un moment dat va ceda, căci El este atât de milos încât nu va lepăda pentru totdeauna, ci se va îndura iarăși de cel cu inima zdrobită.

Ieremia mai știe că Domnul empatizează atât de mult cu CEL MAI SLAB, că oferă o atenție specială celui mai slab, că este Dumnezeu orfanilor și al văduvelor. Și astfel, el prezintă pe Sion ca pe un ORFAN sau ca pe o VĂDUVĂ (v.3). Sionul a ajuns să fie cel slab, cel mai nenorocit dintre popoare, a ajuns să fie cel orfan. Domnul nu poate rămâne insensibil înaintea celui nenorocit. Dumnezeu este cel care cunoaște suferința în orice dimensiune și în sensul cel mai profund. Orice tip de suferință este cunoscut de Domnul în mod absolut. Nu doar că El empatizează desăvârșit cu suferința fapturilor mâinilor Sale, dar, pe cruce, El S-a identificat în mod absolut cu toate suferințele oamenilor. Și nu doar cu toate tipurile de suferință, ci cu suferințele fiecărui om în parte. Căci nu doar că fiecare suferință are culoarea ei, dar fiecare om suferă în felul lui, rezonază în mod unic la un anumit tip de suferință. Hristos a luat asupra lui toate durerile noastre. Dacă noi pe pământ doar degustăm din durerile noastre (căci nu primim pedeapsa eternă), El le-a gustat în adâncimile lor eterne. Deci Cel mai în măsură să vorbească despre suferință este Domnul Însuși. De aceea și Fiul Său poate fi un Mare Preot milos și vrednic de încredere. El cu adevărat ne poate înțelege, se poate apropia de orice rană, și poate să ne mângâie, oricât de adâncă ar fi groapa în care ne aflăm.

În acest capitol Dumnezeu nu mai este agentul pedepsei și sursa durerilor Sionului. Cel care o generează este vrăjmașul fizic, vizibil. În pasajul 5:1-18, în care Ieremia enumeră durerile Sionului, Dumnezeu nu mai apare ca agent al judecății. Nici nu mai este menționată mânia lui Dumnezeu. Foarte interesant. În capitolul întâi, apar deopotrivă, Dumnezeu și vrăjmașii fizici ca sursă a durerilor Sionului. În capitolul al doilea, în mod special, Dumnezeu este Cel care generează pustiirea Sionului, iar vrăjmașii sunt menționați de puține ori. În capitolul al patrulea, se inversează rolurile. Vrăjmașii fizici capătă o figură prominentă, iar Dumnezeu ca agent al judecății este menționat destul de rar. Iar în capitolul al cincilea, apar doar vrăjmașii fizici ca cei care provoacă suferința Sionului. Ieremia

privește aceeași realitate (suferința Sionului). O privește prin lentila judecății divine (în special în cap.2), dar și prin lentila manifestării răutății vrăjmașilor (în special în cap.5). Ordinea este importantă. El privește de jos în sus. Mai întâi, folosește lentila judecății și apoi lentila răutății vrăjmașilor. Nu este întâmplător că în capitolul dedicat mijlocirii, Ieremia insistă pe răul făcut de vrăjmașii fizici. Acțiunea judecății divine înseamnă un act de dreptate. Răutatea vrăjmașilor reprezintă un act de nedreptate. Desigur, lui Dumnezeu îi este mai ușor să intervină față de nedreptățile făcute de vrăjmaș decât să lupte cu propria Sa dreptate. Se pare că Ieremia consideră că în primele patru capitole a vorbit suficient de lupta lui Dumnezeu cu propria Sa dreptate. Acum se poate focaliza pe vrăjmașii pământești ai lui Israel. Judecarea Sionului este un fenomen complex, cu multiple planuri, cu mulți actori implicați. Ieremia privește spre acest fenomen din diferite perspective. Doar așa mijlocirea sa poate fi completă. Doar așa mijlocirea sa poate să ajungă la inima Domnului. Călătoria sa de 40 de ani prin inima Domnului i-a descoperit complexitatea inimii Domnului. Inima Domnului nu este ușor de înțeles. Oare poate fi ușor de convins? În cele din urmă, nu există o realitate mai complexă decât Dumnezeu Însuși, iar acțiunea cea mai complexă a lui Dumnezeu se manifestă tocmai în actul judecății și al mântuirii. Cartea Plângerilor nu putea fi o carte simplistă. Este un mesaj complicat care ascunde o mijlocire complexă. Adesea Ieremia pare că se contrazice, adesea este de neînțeles, adesea pare că este prea îndrăzneț în lucrurile pe care i le afirmă lui Dumnezeu. El se raportează la Dumnezeu ca la o Persoană vie care poate fi convinsă. Dar nu poate fi convinsă oricum. El pune în joc tot ce a cunoscut despre Domnul în lucrarea sa profetică și așterne această capodoperă a Plângerilor. Este teza de doctorat al profetului în lupta sa cu Domnul. Și dacă până acum Ieremia a fost înfrânt de Dumnezeu mereu și s-a lăsat înfrânt, acum a sosit vremea ca Ieremia să-l biruiască pe Dumnezeu. Ieremia a înțeles că nu poți lupta cu Dumnezeu, că nu-L poți învinge. Dar Dumnezeu Se poate lupta cu Sine, Dumnezeu Se poate învinge pe Sine. Și de fapt prin mijlocirile Sale, Ieremia nu mai luptă cu Dumnezeu, ci de fapt Îl cheamă pe Dumnezeu să lupte cu Sine, cheamă Îndurarea divină să biruiască glasul judecății. Cum am mai spus, mijlocirile lui Ieremia din Plângeri nu au rămas fără răspuns. Domnul i-a răspuns și chiar repede. Ieremia a biruit. S-a luptat cu Dumnezeu și a biruit. 40 de ani nu a putut mijloci. Dar în tot acest timp, Ieremia a învățat să

mijlocească. Și când i s-a dat voie la final de viață să mijlocească din nou, a mijlocit în cartea Plângerilor, și apoi poate că a murit repede. Dar această singură mijlocire a străpuns inima Domnului și a căpătat răspuns. Ce taină... Să știi CUM să mijlocești. La Ieremia nu a strălucit CANTITATEA mijlocirii, ci calitatea ei. Nu CÂT a mijlocit la final de viață, ci CUM a mijlocit. Când Domnul a văzut pe Avraam jertfindu-l pe Isaac pe muntele Moria, S-a oprit și a spus: *El, țărâna, este gata să jertfească pentru Mine pe unicul lui fiu? Și Eu voi jertfi pe singurul Meu Fiu pentru oameni!* Și acel loc a fost ales locul în care avea să se zidească Templul, Poarta Cerului prin care trebuia să pășească Mesia. Acum Domnul a privit și a văzut cum Ieremia plânge pentru cetatea care l-a străpuns și a zis din nou: *Cum el, țărâna poate ierta cetatea cea apostată, poate iubi, mângâia și ajuta cetatea răzvrătită? Atunci Mă voi îndura și Eu de ea!* Ieremia nu mai plânge și nu mai mijlocește ca în tinerețe (vezi primele 20 capitole din cartea Ieremia). Nu mai este nici adeptul harului ieftin, și nici cel blocat pe pedepsirea poporului. În aceeași inimă a mijlocirii se găsește deopotrivă dreptatea și mila, sfințenia și îndurarea. Am văzut în cap.3 cum Ieremia plânge pentru salvarea poporului, dar în același timp, cere cu demnitate pedepsirea lui! Acest echilibru sfânt naște MIJLOCIREA care ajunge la inima lui Dumnezeu, care străpunge Norul care-l învăluie. Ieremia a parcurs un labirint de *40 de ani* pentru a putea rosti la final, poate în ultima sa zi această mijlocire din cartea Plângeri. Dar această singură zi, această singură mijlocire a avut un impact în văzduh *MAI MARE* decât toate mijlocirile lui de până atunci și decât alte nenumărate mijlociri rostite cu superficialitate și lipsite de profunzime. Ieremia și-a finalizat un mare labirint DUPĂ căderea Ierusalimului. A fost obligat de Domnul să rămână în cetate. Dar dacă nu rămânea în cetate la final, nu învăța ultimele lecții ale labirintului. De-abia acum, după distrugerea cetății, avea în palme CHEIA cu care putea deschide CERUL, acel mod de a mijloci care este IREZISTIBIL, în fața căruia Dumnezeu NU poate să NU răspundă. Dar Ieremia era la final de drum. Prin Cartea Plângeri, el parcă vrea să dea această CHEIE mai departe oamenilor lui Dumnezeu care vor intra în istorie. Poate că nu este nevoie să parcurgem TOT labirintul lui Ieremia. Poate putem învăța și din experiența sa. Dar cine va citi cu adevărat cartea Plângerilor? Dar CHEIA mijlocirii ascunsă în cartea Plângerilor poate fi descoperită fără ca în prealabil să fie parcurs labirintul morții parcurs de Ieremia? Cine va parcurge deci labirintul

până la capăt? Și cine se va smeri apoi înaintea Plângerilor? Cine se va coborî în el însuși și va lua aminte la fiecare rând, la fiecare metaforă, la fiecare cuvânt în parte?

Mijlocirea pentru Sion este cea mai complexă mijlocire. Dar cine mijlocește pentru Sion, mijlocește pentru întreaga lume.

Dacă ne doare inima, dacă ni s-au întunecat ochii, este din pricină că muntele Sionului este pustiit, din pricină că se plimbă șacalii prin el.

Ieremia ne surprinde din nou. După ce descrie în amănunt suferințele poporului, el totuși insistă că motivul principal al întristării lor nu este propria durere, ci faptul că muntele Sionului este pustiit. Acest fapt dă naștere la o suferință mai mare decât cea provocată de durere. Căci nu mai este vorba de durerea și soarta unor oameni. Este vorba de Casa lui Dumnezeu, de onoarea Numelui Său, de planul Său de zdrobit capul Șarpelui și de a readuce Împărăția Sa pe pământ prin Mesia, de a pune capăt domniei răului și suferinței pe pământ. Este vorba de durerea inimii lui Dumnezeu, o durere mult mai mare decât cea a rămășiței poporului. Ieremia așază durerea inimii Domnului mai presus de propriile lor dureri. El așază onoarea Numelui lui Dumnezeu mai presus de soarta lor istorică. Deși este în mijlocul durerii, el nu este copleșit de propria sa durere, ci se gândește mai întâi la durerea lui Dumnezeu.

Dar Tu, Doamne, împărățești pe vecie; scaunul Tău de domnie dăinuiește din neam în neam!

Muntele Sionului era locul de pe pământ unde Domnul își așezase scaunul Său de domnie. Acum, acest scaun de domnie a fost răsturnat și aruncat la pământ, și muntele tronului Său era ruine și un pustiu. Dar Ieremia își aduce aminte că Domnul are și în ceruri un scaun de domnie. Tronul de pe muntele Sionului nu era altceva decât o prelungire a scaunul de domnie ceresc. Răsturnarea tronului pământesc este tragică, dar nu înseamnă un dezastru total, o înfrângere definitivă. Scaunul de domnie ceresc rămâne intact. Domnul este alungat din nou de pe pământ de oameni, dar El continuă să domnească. Domnia sa din ceruri continuă și nu poate fi întreruptă. Și înseamnă nu doar că Domnul continuă să domnească doar

în ceruri, ci domnește și pe pământul de pe care a fost din nou alungat! Astfel, Domnul nu este în criză. Planul Său etern, scris în amănunt înainte de întemeierea lumii continuă. Din perspectiva momentului istoric de pe pământ, situația este tragică, dramatică, aproape fără speranță. Dar din perspectiva cerească, totul decurge conform planului. Această înfrângere fusese prevăzută deja în planul divin. Vrajmașul nu a făcut decât să împlinească ceea ce Dumnezeu a hotărât mai dinainte, ceea ce mâna și sfatul Său hotărâseră din veșnicie. Drama prezentă face parte din plan. Nu este o surpriză pentru ceruri. Este o înfrângere care pregătește o biruință și mai mare. Căci acolo unde s-a înmulțit păcatul, harul s-a înmulțit și mai mult, și cu cât înfrângerea pare mai mare, cu atât biruința viitoare va fi mai mare. Planul Domnului nu cunoaște nicio criză. Domnul continuă să dețină controlul și frâiele istoriei, iar destinul Sionului rămâne în mâna Sa. Cel care a adus pedeapsa asupra Sionului are și puterea să Îl restaureze. Domnia eternă a lui Dumnezeu dă speranță Sionului, iar lui Ieremia curajul și temeiul legitim să ceară restaurarea!

Pentru ce să ne uiți pe vecie, și să ne părăsești pentru multă vreme?

Dar trecuseră doar câteva luni de la căderea Ierusalimului. De ce vorbește Ieremia de eternitate și de multă vreme? Poate pentru că o singură zi cu muntele Sionului în ruine face cât o mie de ani. Poate pentru că ocară adusă Domnului de vrăjmașii săi este atât de adâncă când Templul este dărâmat, încât câteva luni înseamnă deja multă vreme. Poate pentru că suferința închiderii Porții Cerului este atât de mare, încât se poate spune că deja trecuse o veșnicie. Domnia lui Dumnezeu din ceruri nu anulează drama pe pământ. Pe pământ este o dramă, este ocară, este înfrângere. Nu este o înfrângere definitivă, speranța nu a murit, dar înfrângerea este reală și dureroasă.

Întoarce-ne la Tine, Doamne, și ne vom întoarce iarăși!

Condiția pe care trebuia să o împlinească Sionul ca să capete din partea Domnului restaurarea era întoarcerea la Dumnezeu. Dar Ieremia aruncă împlinirea acestei condiții tot în terenul lui Dumnezeu. Ieremia îl face pe Dumnezeu responsabil de întoarcerea poporului la El. În cele din urmă, nu tot ce avem vine din partea Lui, inclusiv credința și pocăința? În cele din urmă putem face ceva fără El? Nu de la El vin toate? Nu de la El vine și voința și înfăptuirea? Nu El a pus o

măhramă peste Israel? Nu El i-a orbit ochii, i-a surzit urechile și i-a împietrit inima ca să nu se întoarcă la El? Și dacă El a pus măhrama, cine Altcineva o poate ridica? Nu El, Singurul care poate cerceta și lumina inima lui Israel? Nu este El Cel care poate trimite din nou în istoria poporului o generație ascultătoare de Domnul ca cea din vremea lui Iosua?

Dă-ne iarăși zile ca cele de odinioară!

Ieremia în sfârșit îndrăznește să ceară restaurarea Sionului. Până acum a cerut pedepsirea vrăjmașilor, salvarea copiilor, diminuarea pedepsei. Până acum cererea resstaurării se deduce din mijlocirile lui, dar nu a fost afirmată niciodată atât de direct și explicit. Acum la finalul Plângerilor, Ieremia consideră că terenul e pregătit, că s-a apropiat suficient de inima rănită a Domnului pentru îndrăzni să ceară resturarea. El poate cere restaurarea chiar dacă poporul nu s-a căit. Căci el își legitimează cererea doar pe Dumnezeu, doar pe onoarea Numelui Său, doar pe caracterul Său și bunătatea Sa fără margini. El nu poate pune nimic în dreptul poporului pentru a-l convinge pe Domnul să lucreze. De aceea, nici nu pomenește promisiunile făcute de Dumnezeu poporului. Nu era cazul. Nu era momentul. Nu se potrivea. Alți mijlocitori invocă promisiunile făcute de Domnul lui Israel. Ieremia evită să facă acest lucru în acel moment dramatic. În schimb el pune ca TEMEI al cererii Sale adresate lui Dumnezeu, pe Dumnezeu Însuși, caracterul Său, bunătatea Sa, și mila Sa fără margini. Domnul este chemat să lucreze din pricina Lui, și de dragul Său! Este ceea ce mai târziu Daniel va formula într-un mod atât de inspirat: *Din dragoste pentru Tine, lucrează!* Deci nu atât suferința poporului, cât suferința lui Dumnezeu înaintea suferinței poporului va fi motivul concretizat de Ieremia, nu atât suferința poporului cât ocară muntelui Sionului, nu pocăința poporului, ci bunătatea lui Dumnezeu și puterea Lui de a schimba inima poporului.

Să ne fi lepădat Tu de tot oare, și să Te fi mâniat Tu pe noi peste măsură de mult?

Ieremia mijlocește adresând lui Dumnezeu anumite întrebări. Cererea efectivă este doar în v.21, verset în care Ieremia cere două lucruri:

- Domnul să dea poporului darul pocăinței.

- Domnul să aducă restaurarea Sionului.

Dar aceste două cereri sunt încadrate între două întrebări:

- Pentru ce să ne uiți pe vecie?
- Să ne fi lepădat oare de tot?

Ambele întrebări pun în discuție TIMPUL pedepsei divine. Ieremia nu contestă pedeapsa divină, dreptatea ei, rațiunea ei, temeiul ei. Nu putea să fie altfel. Poporul trebuie părăsit și lepădat. Dar Ieremia întreabă PÂNĂ CÂND? Pedeapsa a fost adusă peste Sion. Nu se putea altfel. Dar acum de ce să dureze așa de mult perioada în care Sionul să fie în ruine? Care să fie rațiunea pentru prelungirea acestei perioade? Judecata a fost înfăptuită. Lui Dumnezeu Îi pare deja rău de pedeapsa adusă. Fiecare zi înseamnă cât o mie de ani. De ce să îi uite Dumnezeu așa de mult? Ce rațiune să fie la mijloc? Dacă Domnul nu aduce restaurarea degrabă, motivul ar putea fi că ne-a lepădat pentru totdeauna? Și atunci Ieremia ÎNCHEIE mijlocirea și cartea pe această întrebare: Să ne fi lepădat Tu oare pentru totdeauna? În cap.3, în inima cărții, el proclamase că Domnul nu leapădă pentru totdeauna. De asemenea, avea de partea sa toate promisiunile eterne făcute de Dumnezeu lui Israel. Totuși Ieremia nu le scoate din tolbă, nu le folosește ca arsenal în mijlocirea sa. Se poartă delicat, e gingaș, nu este prea îndrăzneț în rugăciune. El își ajustează cu precizie intensitatea cererii, îndrăzneala rugăciunii. Nu este nici prea timid, dar nici în cale de afară de îndrăzneț în cererea lui. De fapt, mai mult întreabă pe Domnul decât îi cere. Dar prin întrebările Sale, Ieremia Îl provoacă pe Dumnezeu Să se lupte cu Sine. El nu se grăbește să răspundă, ci parcă Îl lasă pe Dumnezeu să-Și dea Sieși răspunsul. De fapt, lupta nu era între Ieremia și Dumnezeu, între popor și Dumnezeu, nici măcar între Dumnezeu și vrăjmașii Lui. Lupta era între Dumnezeu și Sine. Și Ieremia învățase că doar Dumnezeu Se poate birui pe Sine. Prin întrebările Sale, El nu face decât să provoace glasul îndurării din inima Domnului să dea răspunsurile prin care glasul judecății să poată fi învins. Dumnezeu îi răspunde lui Iov prin întrebări. Acum Ieremia mijlocește înaintea Domnului prin întrebări.

După anul 586, rugăciunea pentru Sion a devenit principala mijlocire a tuturor oamenilor lui Dumnezeu. Să mai fie acest lucru valabil după înălțarea lui Mesia la cer? Să mai fie valabil după anul 70 d.H.? În Noul Testament se afirmă clar că Israel rămâne cheia reînțoarcerii lui Mesia. Apostolii rămân în Ierusalim. Pavel însuși ar vrea să rămână la Ierusalim, dar este totuși trimis la Neamuri. Dar trimiterea sa la Neamuri este de fapt cea mai eficientă strategie pentru pocăința lui Israel. Pavel propovăduiește pretutindeni mai întâi Iudeului și apoi Grecului, și are în inima sa o întristare necurmată pentru Israel dorind aproape să devină anatema de dragul lor. Cu toate acestea, în epistolele scrise de el Bisericii dintre Neamuri, nu apar îndemnuri clare și explicite de rugăciuni pentru pocăința lui Israel și restaurarea Sionului. Nu înseamnă că apare o interdicție în acest sens, rugăciunea pentru evrei pare a fi inclusă în îndemnurile generale pentru mijlocire ca cel din 1 Timotei, cap.2. Acolo Pavel ne îndeamnă să ne rugăm pentru toți oamenii, deci și pentru evrei. Totuși rugăciunea pentru evrei nu ocupă un loc privilegiat în îndemnurile din epistolele pauline. În Romani 9, Pavel pare a se ruga necurmat pentru evrei. Și cum el este modelul nostru, ne-ar putea trasa o pildă. Da, este adevărat. Totuși, lipsesc acele îndemnuri atât de clare și de frecvente din Vechiul Testament cu privire la rugăciunea pentru restaurarea Sionului. E un mister. Să fie văduvită Biserica dintre Neamuri de o asemenea slujbă de mijlocire atât de privilegiată? Cine sunt atunci, acum, acei străjeri din Isaia 61 care aduc necurmat Domnului aminte de Sion? Cartea Plângerilor ne arată clar că este rolul rămășiței credincioase să plângă necurmat pentru Sion. Or Biserica a fost altoită în rămășița credincioasă a lui Israel. Nu este vorba de un cu totul alt popor, ci de o altoire a Neamurilor în măslinul evreiesc (Romani 11) și de o apropiere a omului dintre neamuri de cel dintre evrei (Ef.2). Poate că explicația este cu totul alta și extrem de simplă. În vremea lui Pavel, Templul nu era încă dărâmat, Ierusalimul nu era încă călcat în picioare de neamuri. Templul era în picioare încă. Poarte Cerului era deschisă. Isus întrupat este tot Poarta Cerului. Dar El nu o anulează pe cea a Templului. Isus proclamă că Templul (chiar cel refăcut de anticristul Irod) este Casa Tatălui Său și că Ierusalimul este cetatea Marelui Împărat. El cere apostolilor să aștepte în Ierusalim făgăduința Tatălui. Apostolii sunt legați de Templu. Pavel însuși se roagă la Templu și acolo primește noi descoperiri din partea Domnului. Nașterea Bisericii nu anulează Poarta Cerului de la Templul din Ierusalim. Pavel se

bucură de ambele Porți ale Cerului: și de Templul de la Ierusalim și de Biserică. Teoretic, ca în vremea lui Ieremia, exista șansa ca Israel să se căiască și să se evite astfel dărâmarea Templului și a Ierusalimului. Deci rugăciunea pentru resturarea Sionului nu putea avea sens câtă vreme Sionul era încă în picioare. La fel cum nici Ieremia nu scrie cartea Plângerilor decât DUPĂ căderea Ierusalimului. Astfel preocuparea pentru evrei din Evanghelii și epistole anticipează rugăciunea pentru Sion de după anul 70. Rugăciunea pentru revenirea lui Mesia înseamnă de fapt rugăciunea pentru restaurarea Sionului. Rugăciunea pentru mântuirea Neamurilor este legată indirect de restaurarea Sionului. Împlinirea slujbei Bisericii printre Neamuri este legată de procesul restaurării Sionului căci Israel a căzut într-o împietrire până va intra numărul deplin al Neamurilor. Ne aducem aminte de Nimicitorul Neamurilor de la începutul cărții Ieremia și cornul cel mic din cartea Daniel. Ambele personaje se ridică ca rod al fărădelegii lui Israel cu scopul de a pedepsi pe Israel, dar ambele prefigurează pe Anticrist. Acum când am înțeles ceva mai bine relația dintre Biserică și Israel, și faptul că Biserica dintre Neamuri este altoită în rămășița credincioasă a lui Israel dar fără a putea substitui rolul istoric al lui Israel ca întreg, înțelegem că nu neapărat paharul nelegiurii Bisericii îl aduce pe Anticrist în istorie, ci mai degrabă tot paharul fărădelegilor evreilor. Și Biserica face acum parte din rămășița lui Israel, deci are și ea o influență în acest proces. Dar rolul lui Israel pare a rămâne cel determinant. Domnul ar dori ca Israel să se întoarcă la Sine fără să treacă prin amăgirea și nimicirea pe care i-o va aduce Anticrist. Și noi, ca și Ieremia, trebuie să sperăm împotriva oricărei nădejdi că Israel se va întoarce înainte de necazul final. Dar dacă Israel nu se întoarce, atunci ultima măsură pentru întoarcerea lui, nedorită, dar absolut necesară este lucrarea fiarei din Apocalipsa. Când Domnul își va fi epuizat celelalte chemări, când paharul răzvrătirii evreilor va atinge vârful, atunci va intra în scenă ultima unealtă a pedepsei divine. Poate în această lumină trebuie citit 2 Tesaloniceni. Când am studiat cartea nu am dat suficientă importanță faptului că Templul de la Ierusalim era încă în picioare și faptului că prigoanele și amăgirile către biserică din Tesalonic veneau în primul rând din partea evreilor. Astfel, pedepsirea prigonitorilor lor din cap.1 însemna în primul rând pedepsirea evreilor. Astfel, cei care aveau să primească un duh de amăgire de la Dumnezeu, pentru a urma pe omul fărădelegii aveau să fie în primul rând evreii, căci evreii, înaintea

Neamurilor, și mai mult decât Neamurile, au respins dragostea fărădelegii. Neamurile au rămas în întuneric din pricina împietririi lui Israel, deci e logic ca lucrarea anticristică să lovească în primul rând în evrei. Astfel, lucrarea anticristică devine un fel de mângâiere pentru creștinii prigoșiți și atacați de iudaizatori. Iudaizatorii s-au dat drept Pavel pentru a le face rău. Și Anticristul se va da drept Mesia pentru a le face rău. Ei vor primi ce au făcut. Pavel însă scrie o epistolă scurtă, nu dezvoltă escatologia și nici nu pomenește căința finală a lui Israel. Nu era cazul, nu era nevoie, și probabil că tesalonicenii nici nu aveau cunoștințele necesare pentru a asimila și aceste informații. Dar pentru ei era important să știe că înainte de revenirea lui Isus va avea loc lucrarea mondială și vizibilă a omului fărădelegii care se va da drept Dumnezeu în Templul lui Dumnezeu și va amăgi pe toți cei pe care Dumnezeu va dori să-i pedepsească pentru că au respins dragostea adevărului.

E legitim deci ca noi să ne împlinim cu credincioșie slujba printre Neamuri cu speranța că astfel Israel va deveni gelos și se va întoarce la Domnul. Însă dacă nu va fi așa, să nu fim surprinși de ceea ce va urma, adică de pedeapsa Domnului adusă prin Anticrist peste toți cei care iubesc fărădelegea. Duhul de amăgire a lui Anticrist nu se va revărsa doar peste evrei, ci peste lumea întreagă. Deci alături de păcatele lui Israel, păcatele Bisericii duale și ale întregii lumi, îi vor legitima puterea și acțiunea în lume. Ceasul întunericului va avea dreptul lui. Cei credincioși vor suferi ca Hristos de altădată. Dar această mare înfrângere va anunța mare victorie ce va urma.

Cartea lui Ieremia ne-a ajutat să redescoperim rolul lui Israel. Cartea Plângerilor ne-a călăuzit în redescoperirea slavei Ierusalimului. Din perspectiva rolului Ierusalimului în planul lui Dumnezeu, nu e deloc de mirare ca scena apocaliptică a finalului să aibă în centru Ierusalimul. E absolut logic ca Anticristul să facă din Ierusalim marele Babilon, marea capitală a Imperiului Său. E absolut natural ca Ierusalimul să fie scena confruntării dintre cei doi prooroci și fiară. În Apocalipsa 11 nu ni se spune explicit că cei doi prooroci vor mărturisi 3,5 ani la Ierusalim, însă ni se sugerează acest lucru. Înainte de a ni se vorbi de lucrarea lor ni se vorbește despre sfânta cetate, iar apoi în celebrul v.8 se precizează că trupurile lor moarte vor zăcea în piața cetății celei mari. Într-un fel sau altul,

lucrarea lor va fi strâns legată de Ierusalim. Dacă ei vor reedita lucrarea publică a Mântuitorului, și dacă ei vor avea un rol cheie în întoarcerea rămășiței lui Israel, cu atât mai mult e logic ca a lor mărturisire să aibă loc în Palestina și în Ierusalim. În v.8 ni se spune că cetatea cea mare se cheamă în înțeles duhovnicesc Sodoma și Egipt. Ori, la fel de bine s-ar putea chema și Babilon. Astfel, din pricina realității apostate a Ierusalimului, să nu ne mirăm că el ar fi numit Babilon cel mare, mama curvelor pământului. Singura nedumerire pare a fi legată de ideea distrugerii Babilonului pentru totdeauna și de ideea bucuriei cerului la nimicirea lui. Acest lucru e într-un contrast total cu mesajul cărții Plângerilor. Ieremia nu se poate bucura pentru soarta Ierusalimului. El plânge amarnic Ierusalimul. Însă această aparentă contradicție ar putea fi soluționată chiar prin Apoc.11. Ierusalimul pare a fi numit în același capitol atât sfânta cetate (11:2), cât și cetatea cea mare, Sodoma și Egipt. Sunt extrem de interesante versetele 1 și 2 din cap.11:

- ”Apoi mi s-a dat o trestie asemenea unei prăjini și mi s-a zis: <<Scoală-te și măsoară Templul lui Dumnezeu, altarul și pe cei ce se închină în el. Dar curtea de afară a Templului las-o nemăsurată; căci a fost dată Neamurilor *care vor călca în picioare sfânta cetate 42 de luni.*>>”

În ce sens vor călca în picioare sfânta cetate? Sfânta cetate pare a fi Ierusalimul pământesc, căci cel ceresc nu poate fi călcat în picioare de oameni. De asemenea, însuși Mântuitorul a folosit această expresie în Luca 21:24:

- ”Și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri PÂNĂ se vor împlini vremurile neamurilor.”

Acest PÂNĂ ne arată clar că Mântuitorul credea într-o izbăvire a Ierusalimului pământesc. Deci în cei 3,5 ani Neamurile vor călca în picioare sfânta cetate. Dar, tot în cei 3,5 ani, Ierusalimul va fi marea cetate a neamurilor, și posibilă capitală a lui Anticrist. Cum se explică acest paradox? Poate că Ierusalimul va fi călcat în picioare de Neamuri tocmai în sensul că va fi pângărit de Neamuri și transformat în marea capitală a Neamurilor. Astfel, profetul privește spre aceeași realitate Ierusalimul prin două lentile: din perspectiva funcției și viitorului ei, e sfânta cetate. Din perspectiva realității istorice și spirituale e curva

curvelor. Dar nu Ierusalimul e distrus pentru totdeauna, ci Babilonul. Acest lucru s-ar putea traduce astfel: acea parte apostată și pângărită a Ierusalimului va fi distrusă pentru totdeauna. Acest lucru e un motiv de bucurie, căci înseamnă că Ierusalimul nu va mai niciodată înghițit de Babilon. Astfel autorul Apocalipsei poate înțelege prin Babilon dimensiunea apostată și pângărită a cetății, și prin sfânta cetate acea dimensiune care va fi răcupărată de Domnul pentru mia de ani și pentru eternitate. Astfel poate exista bucurie la căderea Babilonului-Ierusalim, căci tocmai această cădere va face posibilă restaurarea Ierusalimului-Sion. Desigur este un Ierusalim ceresc cu un munte al Sionului ceresc (vezi Gal.4, Evrei 12, Apoc.21), dar realitatea cerească a Ierusalimului nu anulează funcția istorică a Ierusalimului pământesc. Nici Templul ceresc nu anula funcția celui pământesc. Realitatea cerească e strâns legată de cea pământească, după cum și Îngerul Bisericii e strâns legat de Biserica care-l susține.

Tot în Apoc.11 apare și ideea întoarcerii la Dumnezeu a rămășiței din cetate:

- ”În clipa aceea (sau *ceasul acela* în traducerea literală) s-a făcut un cutremur mare de pământ și s-a prăbușit a 10-a parte din cetate. 7000 de oameni au fost uciși în cutremurul acesta de pământ. *Și cei rămași, s-au îngrozit și au dat slavă Dumnezeului cerului.*”

Este singura dată în Apocalipsa când se precizează că oamenii dau slavă lui Dumnezeu în urma urgiilor. În celelalte pasaje oamenii hulesc pe Domnul care aduce urgiile Sale pe pământ.

Ne întrebăm când și cum va avea loc căința finală a rămășiței de evrei de la Ierusalim. Se pare că evenimentele au loc DUPĂ învierea celor 2 prooroci. Dar căința celor din cetate e imediat după învierea lor sau ceva mai pe urmă, după ce are loc și dărâmarea cetății. V.8 și v.13 din cap.11 ne sugerează că cetatea e intactă în momentul morții și învierii celor 2 prooroci. Deci cetatea va fi atacată și distrusă de fiară (Apoc.17) după moartea și învierea celor 2 prooroci, deci la finalul celor 3,5 ani. De ce după moartea celor 2 prooroci, fiara se va năpusti spre cetatea cea mare? Oare expresia din v.13: au dat slavă Dumnezeului cerului să semnifice doar un prim pas al pocăinței lor care va însemna refuzul de a mai proslăvi un om, respectiv pe Anticrist? Sau poate că v.13 anunță chiar momentul pocăinței finale de

după căderea cetății? Și poate că Anticrist nu va avea nevoie de un motiv pentru a nimici curva. Poate că o ura dinainte, și acum la final doar își dă arama pe față. Poate chiar lucrarea celor 2 prooroci oferă protecția fizică a femeii din pustie. Fără ei poate cetatea e lipsită de apărare. Apoc.17-18 ni se sugerează clar că cetatea e luată când este încă în păcat. Deci pocăința autentică a rămășiței are loc doar după căderea cetății cum vestește de altfel și Zaharia. Căci după moartea celor 2 prooroci, care reeditează răstignirea Domnului lor, vine un mare necaz peste Ierusalimul apostat. Fiarei i se dă voie să lucreze împotriva cetății. Poate fi și o pedeapsă pentru respingerea mărturiei celor 2 prooroci. Și urmează un necaz mare peste Ierusalim, mai mare ca cel din anul 586 î.d.H, mai mare ca cel din anul 70 d.H, mai mare ca cel din al doilea război mondial. Și va fi atât de mare că Rahela nu va mai vrea să fie mângâiată. Dar tocmai în urma acestui mare necaz rămășița de evrei rămasă în viață se va trezi la pocăință. Cei doi prooroci nu vor mai fi acolo lângă rămășiță. Dar ceilalți creștini vor fi fost și ei răpiți la cer? Vor prinde ei momentul pocăinței rămășiței evreilor de la Ierusalim? Vor avea un rol în acest proces? Vor avea vreun rol în mângâierea rămășiței? Sau mângâierea o va aduce Însuși Mesia? Grele întrebări... În lumina cărții Plângeri nu putem să nu ne întrebăm cine va mângâia Sionul după cel mai mare necaz care se va abate asupra lui? Ieremia de altădată nu mai este. Cei doi prooroci nu vor mai fi acolo. Vor mai fi creștini pe acolo? Ei par a fi îndemnați să părăsească Ierusalimul odată ce urâciunea anticristică e pusă în Templu....Se pare că singurul care va putea mângâia Sionul în acele clipe va putea fi doar Cel pe care-L prefigura Ieremia în cartea Plângerilor. Doar El va putea să se apropie de FEMEIE și să-i spună: **Nu mai plânge!** (de comparat oprirea plânsului Rahelei din Ier.31:15-17, cu oprirea plânsului Mariei de la ușa mormântului din Ioan 20:11-18).

În acest moment o recapitulare pe cartea Ieremia ni se pare de prisos, căci însăși cartea Plângerilor a sintetizat și desăvârșit frumusețea adevărilor din cartea Ieremia. Cartea Ieremia pare o carte neîncheiată, cu multe întrebări fără răspuns, cu multe concluzii lipsă. În acest context urmează cartea Plângerilor, care aduce răspunsurile, care întregește concluziile, care adâncește călătoria lui Ieremia din inima soarelui. Ce frumoasă a fost călătorie din cartea Plângerilor! Cum să ne despărțim de ea? Dar nu la fel am simțit la finalul cărții Matei? Și totuși ce a urmat

a întrecut ceea ce fuseese deja vestit. Nu putem zăbovi prea mult. Noi orizonturi se deschid în calea noastră. Călătoria de fapt de-abia a început. Misterele cărții Habacuc ne așteaptă cu drag. Să ne luăm rămas bun de la cartea Plângerilor? Dar ea va rămâne pentru totdeauna o comoară de preț în inima noastră.